

Minutes of Shamgar Commission: numerous Arabs in the Cave of Machpelah a few days before Purim screaming "Kill the Jews"

ref 150

ועוד

עדותו של ח'דר מר צבי סצובר

צדדים אשר חענינו לפורעים הערבים את העוז והחוצפה לשאוג בחמון במערת המכפלת שוב ושוב את הקראיה "אייטבח אל יהוד". למייטב הערכתי קראיה זו לא הייתה בגדר סיסמה בעלמא כי אם קראיה לביצוע מעשי, וזאת בחמש' חלקה חכרים שהופכו בעיר חברון לפני חפיגוע שביצע ד"ר גולדשטיין, שבחים תודרכו התושבים לחטוייד במazon ואוכל בזמן ממושך מקובל אצלם לפני פיגועים קשים הגוררים בעקבותיהם עוצר וסגר.

ref 150

שמעאל מרגי: חיובי, אמרו לי שבדרך כלל שכזעקים "אייטבח אל יהוד", זה דבר חריג, לא עושים את זה يوم יום, אבל כשזה חמוניים וחתולחות זה דבר שיכול, חס ושלום, להביא לשיפוכת דמים, לשני הצדדים.

ref 153

פרדי קוסקס: למייטב ידיעתי אני פעם ראשונה שנקלע לנצח כזה של חמוניים בתוך המערה, בתוך המערה לא מחוץ משלוחבים ומוסתים וצועקים עצוקות אלה. אני אישית פעם ראשונה.

ref 154

משה גבעתי: אני אומר שחונשו של "אייטבח אל יהוד" כדי שהיה ערבות קודם לטבח,
ב.ח. זועבי: אני מתכוון בתוך,
משה גבעתי: לא זכור לי, ונדמה לי שהיית זוכר את זה שבתוכה המערה בתקופתי הייתה חשתוללות כלשהי של ערבים שלווותה בעקבות אייטבח אל יהוד. אבל אני רוצה לומר לאדוני שסביר. למערת המכפלת בשכונות כשהיו הפרות סדר נשמעו עצוקות יאללה ואכבר ו"אייטבח אל יהוד" וחרבה מארך דברין נאצה שחלקם כווננו לא פעם ישירות אליו.

ref 156

23 Feb 94

March 7, 1994

Alon Gilon

Coordinator for the Committee of Inquiry - Cave of Machpela Incident
P.O. Box 34250
Jerusalem, Israel 95461

Dear Mr. Gilon:

I have become aware that you are coordinating the gathering of information regarding the February 25, 1994, Mearat Hamachpela incident. As an attachment I offer you my eyewitness account of my four visits to the facility during six days prior to the incident.

I recently returned from a trip to Israel, arriving there on February 11 and departing on February 26, 1994. Although I spent most of the vacation in Jerusalem, I made two trips to Chevron. The first visit was to spend the Sabbath (February 18 and 19) and the second trip was a tour of the Gush Etzion bloc and Chevron on February 23, 1994. During those two visits I visited Hamachpela a total of four times.

I am not a Jew, but I am very interested in seeing the biblical sites. As you know so many of the early Jewish experiences described in the Bible involved Chevron. My visit there was very interesting and memorable. I had visited Chevron in June of 1992 on a previous visit. During my recent visit I noticed a disturbing difference in the attitude of the Arabs.

If you have questions regarding my account or if I can assist you in any way, please contact me by telephone at (619) 328-2266 between 8:00 AM and 5:00 PM Monday through Friday or write to me at the following address:

Carl Bishop
1421 N. Sunrise Way № 25
Palm Springs, CA 92262

Please forgive this unsolicited account of my visit if for some reason you do not wish to consider it. I felt that your committee would be interested in my first hand account:

Sincerely,

Carl Bishop
Carl Bishop

c: Editor of the Jerusalem Post

7647/3-26/2

1/1/94
2/18/94
(1/19/94)
2/23/94

ACCOUNT OF MY EXPERIENCES AT THE CAVE OF MACHPELA PRIOR TO THE
FEBRUARY 25, 1994 INCIDENT

Please accept for the record my eyewitness account of events on February 18, 19 and 23, 1994.

I visited the Cave of the Patriarchs on four occasions during the week prior to the shooting incident. Each time I was threatened and struck by the Arabs. On Friday night, February 18, 1994, during Sabbath prayers, some of the Arabs rioted and came running into the area which had been assigned to Jews. Israeli soldiers forced them back into their assigned area.

The following morning there were several scuffles which resulted from death threats and insults by Arabs who had again spilled over into contact with Jews during their prayers.

Immediately following havdalah Saturday night, February 19, 1994, the Arabs came pouring into the area where Jews were congregated, yelling "Itbah ha yehudi" ("murder the Jews"). They overran some of the soldiers who fought to protect local Jews and a tour group of 120 American Jews who were touring Gaza, Samaria and Judea. The Arabs broke through and struck me, but more soldiers came until the Arab mob could be pushed back at gunpoint into the room where the Arabs were supposed to be praying. It was the scariest moment of my life.

Each of the three visits during the Sabbath I heard the Arabs yelling "Itbah ha yehudi".

I returned on Wednesday afternoon, February 23 as a part of a small tour group, and it was apparent that nothing had changed. Arabs made certain that they gave me an intimidating bump as they walked past me.

Carl Bishop

Prayer arrangements for Purim
in the Cave of Machpelah
ref 160

ארכ אס 2 אלומ 6

- מוגבל -
-1-

ס נס פברואר

מנהל אוזרחי איו"ש
גפוח חברון
טל' 02-927042/262
דט 00084 (8)
ט' אדר תשנ"ד
1994 פבר' 20

ועודת החקירה,	לענין הטבח בברון
שם המזג: נס ג'נאנגד (טב)	
סימון / תט סיכון	

חטמ"ר יהודה/ מפקד מערת המכפלה
מנהא"ז איו"ש/ לשכת רמ"א
חטמ"ר יהודה/ מח"ט, ק.אג"מ, Km"n
מנהא"ז איו"ש/ ק.אג"מ
מ"י/ מפקד תחנת חברון
פנימי - קצינים

הנדון: פורים תשנ"ד - הסדרי התפלות במערת המכפלה

כללי

1. يوم تعנית אסתר חל השנה ביום ה' - י"ג אדר תשנ"ד - 24 פבר' 94'. קריית מגילת אסתר בערב חג הפורים ב - 24 פבר' 94' - יום ה' בערב.
2. חג הפורים תשנ"ד יחול השנה ביום שישי - 25 פבר' 94' ויסתיים ביום שבת 26 פבר' 94' (עם צאת הכהנים) ואילו שושן פורים חל ב - 26 פבר' (בחברון חוגגים 25 - 26 פבר').
3. כבשנה שעברה כך גם השנה, تعנית אסתר ו חג הפורים חלים בהלאך חודש הרמדאן של המוסלמים ולכך יש השלכות על סדרי זמני התפילה במערת המכפלה ומתבקש לפיקד רגשות יותר במקום. בדגש על כך שפורים חל השנה ביום ו' שבו מתקיים בצהרים גם התפילה המרכזית של המוסלמים.
4. יצוין כי בהתאם להסדרי התפילה במערת המכפלה (הסתטוס קוו) חפילות הפורים מתקיימות בכל אולמות המערה - בכלל באולם יצחק.
5. במסמך זה יפורטו הסדרי התפילה כפי שנקבעו ותואמנו עם נציג המתפללים היהודיים - ר' המועצה הדתית בק.א. מר שמואל מרגי עם שיח' המערה ונציג הוואקף השיח' עאטף חמורי.

6. להלן הסדרי התפילהות במערת המכפלה:

א. תענית אסתר וליל פורים - יום ה' בערב 24/2/94
יג' אדר תשנ"ד:

1). תפילה מנוחת תקיקים באולם יצחק - ותחל בשעה 17:00 ומיד לאחריה תקיקים גם תפילה ערבית, קריית המגילה ועד השעה 20:00 **בכל** אולמות המערה (במחכונת ליל שבת). כאשר לקרה התפילהות יוסרנו, באולם יצחק השטיחים ויוצבו המבדлот. עם סיומן, יוחזרו מיד השטיחים ויוצאו המבדלות (אולם יצחק ישאר פרוס בשטיחים עד 00:00:07 למחמתה, במסגרת הסדרי חודש הרמדאן עם המוסלמים).

2). המוסלמים יקיימו תפילהם (בשעות 17:39 - 18:54) באולם הגיאוליה ובאולם יצחק בקטע הפרוס שטיחים בכלל ימות השנה. (יתכן כי רבים מהם יעדיפו לאחר גם את תפילת ה"תורוich" ולהמתין באולם הגיאוליה עד ליציאת המתפללים היהודים מאולם יצחק), אך נדרשת תשומת לבגדולה יותר ונוכחות חיילים גדולה יותר לצמצום החיכוך בין היהודים הנמצאים לקרה סוף תפילהם לבין המוסלמים שיירצו להכנס לאולם יצחק.

ב. פורים - יום ו' - 25.2.94 - י"ד אדר תשנ"ד

1). תפילה שחרית תקיקים גם באולם יצחק, בין השעות 00:00 - 09:00 (במחכונת שבת - הקמת מבדלות) - יש לשים לב להערך **מجد** בתום תפילת היהודים, לתפילה ביום ו' של המוסלמים !! וליציאת היהודים בזמן מאולם יצחק והמערה.

2). תפילה ותיקון תקיקים באולם אברהם.

3). תפילה מנוחת ובצמוד לה תפילה ערבית באולם יצחק מהל ב - 17:30 ותשתיות עד 18:40 תפילה הערב של המוסלמים שזמנה 17:40 מתקיים באולם הגיאוליה ובאולם יצחק בקטע הפרוס כל השנה בשטיחים, כאשר אולם יצחק יפונה עד 18:45 לתפילה הלילה של המוסלמים שזמנה 18:55.

ג. שבת - 26.2.94 - ט"ו אדר (שושן פורים)

1). תפילה שחרית תקיקים גם באולם יצחק ביום 08:00 - 11:00 **במחכונת שבת רגילה** - הקמת מבדלות.

2). תפילה ותיקון תקיקים באולם אברהם.

ב.ח. שמגר: אתה היה שם ערבי לפני זה?

ניב דרורי: בתוך המערה לא חשתי, חשתי בעמדת העליונה.

ב.ח. גולדברג: אז איך אתה יודע מה היה שם, איך אתה יודע מה היה ערבי לפני זה?

ניב דרורי: קודם כל שמענו את הצעקות, ודבר שני, אנשים יראו שם.

ב.ח. גולדברג: איזה צעקות?

ניב דרורי: צעקות של אטבַּח אל יהוד, ואלה ואכבר, וכל מיני דברים כאלה.

ב.ח. גולדברג: זה בא מאיפה, מחשבה של המערה, או מתוך המערה?

ניב דרורי: מתוך המערה.

ב.ח. שמגר: ומה הייתה החתפראות?

גמיר דחר: היו כל מיני צעקו, כל מיני צעקות, וזה מה שהיה.

ב.ח. שמגר: איזה צעקות?

גמיר דחר: צעקות אלה ואכבר, מוות ליהודים, וזה מה ששמעתי.

ב.ח. זועבי: מוות ליהודים, או אטבַּח אל יהוד?

גמיר דחר: אטבַּח אל יהוד, משחו כזה.

עדותו של העד סרוeli אחרוןנסון

לתוכה המערה. מה הייתה שם זה סדר גודל של שלוש מאות מוסלמים באולם הגדילויה על גבי השטיחים צועקים 'אללה ואכבר' ואיטבת אל יהוד וצעקות כגון אלו.

אלימ גולדשטיין: חקירות תאהר היו שם בكونוטציה מקומית, של "חייבר חייבר אל יהוד" "אטבַּח אל יהוד" חקירות החללו, וסימאות נוספות של עיז א-דין אל קסאם וכו'.

10:19 נשמעו קריאות הסתה במערה מהג'אוליה "אללה أكبر" המתפללים היהודים אשר שמעו את הקריות באולם יצחק פנו לעבר הג'אוליה כדי לטפל בנושא החילילים במקום הפרידו בין המוסלמים ליהודים הדלנות במערה נסגורו.

10:22 היהודים סיימו את התפילה באולם יצחק. בזמן שהמוסלמים נכנסו הם שברו מחיצות.

חמן"ל מנהא"ז נפת חברון - מוצג 89 ה'

09:09 בחברון הופץ כרוז המוסר כי מחר או מחרתיים בדgesch על מחר ה- 25.2 יתבצע ארוע פח"ע בחברון.

10:38 נודע כי יש כוונה לעורוך כינוס גדול של החז"ד בתום חודש הרמדאן 15.3 בחברון.

13:19 נשמעו קריאות הסתה במערה מהג'אוליה "אללה הוא أكبر" המתפללים היהודים אשר שמעו את הקריות באולם יצחק פנו לעבר הג'אוליה כדי לטפל בנושא. החילילים במקום הפרידו בין היהודים למוסלמים - הדלנות במערה נסגורו.

14:20 היהודים סיימו את התפילה באולם יצחק בזמן שהמוסלמים נכנסו הם שברו מחיצות.

14:21 על רקע הריגת ותפיסת מחלבי החמא"ס היום באבו-דיס ופרסום הנושא בטלוויזיה מדווח איש תקשורת מקומי בחברון כי יש להניב את העירונות הבתוונית בחברון ובמיוחד באזור ירושלים מפני פיגוע נקמה וזאת בדgesch על כך שマー צפויים להגעה אף מתפללים למסגדים בחברון ובדgesch על כך שעירירים ובאים ינסו להגעה למסגד להר הבית בירושלים תוך עקיפת מחסומי הסגר. המלצות לצמצם כניסה לתושבי איו"ש למז'

ירושלים.

בס"ד, יומן ראשון בעיתון בניין תשנ"ד (10.4.94) מס' 264. מחיר: 50. ש"ח (ככל מוציא)

האם תיכון בפורים טبع ביהודיים באעלם המכפלת

זהיל כווננות לאפשרות שהארגון ימשך פגוע בטילים מטמות ישראליות

נوع במערכת המכפלת עירין וחופשי. דשטיין למות בכ-30 ערכיו. מקו צבאי בכיר אישר בטענה
בוקר יהודים, דובר, יהה דר' ג'לן. בבעורן נושא מחלוקת על החלטת מלחמת העצמאות (ט"ז בעמ"ז)

יגאל אמיצי
ויצחק קינן

newspaper Yom Layom
ref 185

החמאס חיכנן לבצע פגוע המוני
ביהודים, במעטה המכפלת, בבור
הג הפורט, כך נודע בסוף השבוע
מקורות מודיעין כבורי.
מדובר בחולות החמאס הקטלני,
האהואת לרזיהם של רדרדי^{רדרדי}
ושלים לפדר בחברון, מאידר
מנדלביץ, אליו לויין ונעם כהן
ברמאליה, לשורה איזאה וייחק
וינויטון באלא-בריה ואפרם אוובי
בקביש חוצה יהודה. מרבית חברי
חוליה וזוכו באירועה בחברון
ידי זהיל, אך אחד ממתכני הפוי-

סמל קובי יוסף: באותו יום, ביום לפני חיתוך התראה לנסיון לחחדיר מטענים בתוך תיקים או שקיות, אז חיתה חורה לבדוק פשוט, כל ערביו שנכנס, עם תיק או שקית, לבדוק אותו, גם אם זאת אישת, גם אם זה גבר, ילד, זה בדקנו את כולם.

כ.ח. שמגר: אתה מבקש מה? שיפתחו את תיק?

סמל קובי יוסף: כן, אחד מאבטחה, שני בודק את תיק.

כ.ח. שמגר: ח מגנומטר עבד?

סמל קובי יוסף: ח מגמט לא, הוא אף פעם לא עבד שם, מרגע שאני חייתי שם במערה.

כ.ח. שמגר: זה פעם ראשונה שעמדת בשער הזה?

סמל קובי יוסף: אני מאמין שהגענו לשם, אני נמצא שם, מתחילה חרדאן, לפני כן חיינו בתוך אולם יצחק, מתחילה חרדאן, אסור ליחודים, כולל חיללים לחיכנס לאולם יצחק, אז אנחנו עמדנו בשער חמוץ.

כ.ח. שמגר: אתה גם בודק בדיקה גופנית?

סמל קובי יוסף: אנשים שנראים יותר חשודים, שאי אפשר להכיר את כולם, יש אנשים פשוט קבועים שmaguiim, גם לפני חרדאן, שהיו מגיעים לפני כן, אתם אנחנו די מזחים, אנשים שנראים יותר חשודים בודקים לחם תעודות זהות, גופנית, אחת לכמה, גם להרבה, פשוט אחוז מזררי. אין בדיקה יסודית של אנשים, כי

נכונות כמו יות של אנשים, זה כמה מאות.

שבשער המזרחי בעת המהומה שהיתה במערה ביום 24.2.94, אירע אשר אליו נתיחס בנפרד.

רוב המתפללים המוסלמים שהעידו לפניינו לא עברו בכניסתם ביקורת, בין לצורך זהוי איש ובין לצורך בדיקה גופנית, כדי למנוע הנסת אל"ח (מתוך 24 איש שמסרו לנו עדות או הודיעו נבדקו שלושה). בדיקה גופנית או ביקורת תעודת זהות נרכחה, לדברי החילימ, בשער המזרחי, רק כאשר הנכס נראתה חשה. כמסתבר, לאור מספר המתפללים הגדל ברמאן - גם לא הייתה הבדיקה גופנית הרגילה מעשית. זאת ועוד, באותו בוקר הגיעו למעלה שלוש מאות מתפללים מוסלמים ולא היה מי שיבצע בדיקה בנשים. רב"ט בני בנימין, שהיה מוצב בשער הראשי, העיד, לעומת זאת, כי הם ערכו בדיקה מדגמית: מדי מספר נוכנים היו מעכבים שונים או שלושה, עורכים סריקה גופנית, נוטלים תעודה והודקים אותה עם החמל. כאשר מישחו היה נראת חשה, היו, כמובן, בודקים אותן. טוראי ארן אלמלך (אף הוא עמד בשער הראשי) סיפר, שבודקים בדרך כלל את התיקים הנישאים על ידי האנשים הנוכנים, ערבים או תיירים. בוקר הנ"ל, לדבריו: "לא היה מה לבדוק הם לא באו עם תיקים, הם באו להתפלל".

הגברים המוסלמים פנו לאולם יצחק. הנשים הופנו על ידי שומרי הוואקף לאולם הגיואליה, כי ביום שישי ברמאן היה צפוי מספר מתפללים גדול, שאלם יצחק לא יכול היה להכילם. מאחר שהשאלה נתעוררה בעת הדיון בפניו, יש להבהיר כי החלטה להפנות את הנשים לגיואליה הייתה של הוואקף ולא של הצבא.

(ז) בהתאם לפקודות יש להחליף בשעה 05:00 את החיליל, המפטרל עם הקצין התווך בתוך המערה, בנגד בכיר יותר, המוצב עד אותה שעה בעמדת הגנרטור שבקצתה המתחם. עמדת הגנרטור רגישה מבחינה בטחונית ומודעת לפיגועים. ביום 25.10.92 נהרג חייל המילואים שמואל גרש ז"ל, שניצב בה על משמרתו, וחילן שני נפצע (מוות 686). נזקקו גם בקבוקי תבערה, זמן לא רב לפני מועד הטבח. לפי הבהלים, בשעות החשיכה, החל מ-00:00 בערב ועד 05:00 בוקר, ציריך, על כן, אחד משלוחי החיליל המוצבים בעמדת הגנרטור - יהיה מפקד. על-פי הפקודות, היה אותו מפקד מוחלף בשעה 00:00 בחילין מן הפטרול במערה, ומצטרף לקצין במערה, על מנת להסייע למערך הכוחות בתוך המערה חייל בעל ניסיון רב יותר בשעת השיא של תפילת המוסלמים. כפי שנעשה בכל משמרת בוקר, שיגר, אפוא, סג"מ רביבי, גם בוקר יום השישי, את רב"ט מלניך אל עמדת הגנרטור, כדי שיחליף את המט"ק אורי בירמן, אשר היה עליו להצטרף לסג"מ רביבי. סמל בירמן עוזב את עמדת הגנרטור עם החלפתו על-ידי רב"ט מלניך, עבר דרך המגורים כדי לפרק את הצד שעמו, אך

כתוצאה מן הליקוי במגמ"טים וחרף ההתרעה על האפשרות **לביצוע פיגוע** חבלני של החמאס, לא עבר אלא חלק מזערי מן המתפללים המוסלמים בנගלים הクリיטיים (גיל 15 עד 45 לפ"י הפוקודה), בדיקה גופנית למניעת הכנסת אמל"ח; הנשים לא נבדקו כלל. "מפקחת המערה" אمنה עשתה את זהה, ככל שהדבר נוגע לדיווח על הליקויים במגמ"טים, שהרי פנתה למפקחת הממונה מספר פעמים. החיילים פעלו לפ"י המקובל או מבלי שהעירו להם לשנות שיטתם. אולם, למרות זאת, לא היה מקום להתפער עם המציאות. חיילים מוצבים במקום, בין היתר, לשם ביקורת הנכנסים, ואם הייתה תקלה במגמ"טים הייתה חובה לתגבר את הכוחות בשערם כדי שתבוצע בדיקה סבירה, הינו בדיקה אישית של כל נכנס: איש לא הוסמך ליותר על ביקורת הנכנסים למערה, ביחוד בתקופה בה הייתה התרעה על פיגוע אפשרי של החמאס.

היעדר ביקורת יעילה של המתפללים המוסלמים שנכנסו למערה היה בגין- ליקוי בסדרי האבטחה.

(ד) בהקשר לליקויים במגמ"טים ובטמ"ס יש מקום להדגיש כי השגת מידע שוטף ואמין על המתרחש בתוך ארגון כלשהו הינו נושא בעל חשיבות עליונה. מידע אמין כולל דיווח על ליקויים ותקלות. מידע כזה הוא למעשה מנוף לקראת ביצועים משופרים ועמידה במטרותיו של הארגון (ראה גם "האם מתכוונים הם להתריע", מערכות, ינואר-פברואר 1994, עמ' 7). אולם, סיכון המידע על ליקויים המועבר על-ידי הדרג הפיקודי הנמוך יותר הוא באחריותו של הדרג הפיקודי הממונה. במקרה אחרות, במהלך עבודתה הארגונית של מסגרת צבאית מוחבת כל פקוד להפנות תשומת לב מפקדיו לליקוי או לתקלה, אך הטיפול בפנויות הוא באחריותו של הדרג הממונה.

נושא כנון זה שבפנינו כרוך, כמובן, לעיתים קרובות, בשאלת העדיפויות וקבעת סדר הקידימות בהשיקעת המשאבים. פשוט וברור הוא כי לנוקדות רגשות יותר יש להעניק זכות קדימה.

מן הכלל אל הפרט: אין להבין כיצד ניתן לקיים פיקוח יעיל על מקום קדוש, רגish וגדוש סכסיים, אם אין קבועים אמצעי פיקוח טכנולוגיים משוכלים במבנה, שמטרתם למנוע הכנסת אמל"ח. מה שנדרש בכל שדה תעופה ובכל מתקן רגיש אחר, נדרש גם במקום קדוש מן הסוג היהודי, עליו מדובר כאן. הוא הדין בפיקוח צמוד על הנעשה בתוך המערה באמצעות טלזוזיה במעגל סגור, שתענה לצורכי המקום.

במקרה שבפנינו אمنה אין זיקה בין היעדר הביקורת הנאותה על מאות המתפללים שנכנסו בובקו של יום 25 בפברואר 1994, והיותה של הטמ"ס בלתי